

TOTEM

Tidsskrift ved Religionsvidenskab,
Institut for Kultur og Samfund, Aarhus Universitet
Nummer 45, forår 2020
© Tidsskriftet og forfatterne, 2020

Originalsprogsopgave: Latin

Priming, Paulus og Henrich

Af stud. mag.
Mette Petry Hjorth

Indhold

Oversættelse	2
Parafrase.....	2
6,11-13: Paulus viser og ønsker kærlighed og inkluderer korintere i fællesskab	2
6,14-7,1: Korinternes forpligtelser	3
7,2-4: Paulus viser sin uskyldighed og inkluderer korintere i fællesskab igen.....	3
Kommenterende gennemgang	4
Hovedargumenter for kommenterende gennemgang	4
Kommenterende gennemgang.....	4
Priming, Paulus og Henrich.....	9
Litteraturliste	12

Oversættelse

6,11 Vores mund står fuldt åbent for jer korintere; vores hjerte er vidt. **6,12** I er ikke trange hos os, men I er trange i jeres barmhjertighed. **6,13** Men idet I har den samme gengældelse - jeg taler som til sønner - så gør også jer brede. **6,14** Afstå fra at bære åg med de ikke-trofaste, for hvilken delagtighed er der mellem retfærdighed og uretfærdighed eller mellem lysfællesskabet og mørket? **6,15** Hvilken overenskomst kan der være mellem Kristus og Djævelen eller hvilken del med den trofaste og den ikke-trofaste? **6,16** Men hvilken overensstemmelse mellem Guds tempel og afguderne? For I er den levende Guds tempel, ligesom Gud siger: "For jeg vil bo og vandre blandt dem, og jeg vil være deres Gud, og de skal være mit folk". **6,17** Derfor: "Drag ud af deres midte og adskil jer" siger Herren "og rør ikke det urene **6,18** og jeg vil modtage jer, og jeg vil være for jer til far, og I skal være mig til sønner og døtre" siger Herren den Almægtige. **7,1** Idet vi således har løfterne, mine allerkæreste, så lad os rense os fra al kødets og åndens smuds, idet I fuldender helligelsen i Guds frygt. **7,2** Grib os! Vi har ikke ødelagt nogen, vi har ikke korrumperet nogen, vi har ikke udbyttet nogen. **7,3** Jeg siger ikke dette til fordømmelse af jer, for jeg har tidligere sagt, at I er i vore hjerter til at dø og leve sammen med os. **7,4** Der er mig stor tiltro til jer; der er mig stor berømmelse af jer; jeg er fuld af trøst; jeg vælder over i glæde i al vor trængsel.

Parafrase

Forud for det parafraserede tekststykke opbygger Paulus en appel til korinterne om, at de må møde ham med et åbent hjerte. Det gør han ved at indskrive sig selv og korinterne i et lidelsesfællesskab vha. et lidelseskatalog, der indeholder forskellige lidelser, som glider over i et dydskatalog (2 Kor 6,1-10).

6,11-13: Paulus viser og ønsker kærlighed og inkluderer korintere i fællesskab

Paulus skriver til korinterne, at hans mund har været åben over for dem, hvilket betyder, at han ikke har skjult noget (6,11a). Paulus skriver dernæst, at han også har været åben over for dem i sin kærlighed (6,11b). Men han er skuffet over korinternes mangel på åbenhed og skriver, at der ikke har været trangt hos Paulus og hans medarbejdere, men i korinternes hjerter. Derfor har de ikke kunnet rumme Paulus' forkyndelse og den kærlighed, han har villet give dem, og ikke været i stand til at give det samme omfang af kærlighed tilbage til Paulus, sådan som han kunne have ønsket sig af dem (6,12).

Paulus forlanger, at korinterne åbner sig, fordi de er hans sønner. Som virtuel fader vil han gerne have den samme kærlighed, som han udviser, tilbage igen (6,13).

6,14-7,1: Korinternes forpligtelser

Paulus skriver, at korinterne ikke skal trække det samme åg som de ikke-trofaste, hvilket betyder, at de ikke skal samarbejde med dem, da det vil være en ulempe for de trofaste (6,14a). Paulus opstiller en række retoriske spørgsmål, der lægger op til forbud om samarbejde med de ikke-trofaste (6,14b-16a). Dernæst kommer to løfter og en formaning fra Gud, der er bundet op på tre skriftcitater fra GT (6,16b-18). Det første skriftcitater handler om, at Gud vil være iblandt dem gennem menigheden som sit tempel (6,16b-f), det andet om, at de skal adskille sig fra de ikke-trofaste og ikke røre noget urent (6,17a-c), og det sidste handler om, at Gud vil være som fader til korintermenigheden (6,17d-18). Paulus skriver herefter, at løfterne fra GT er blevet givet til Gud, og at korinterne er forpligtede til at overholde dem gennem renselse for at blive fuldendte kristustilhængere (7,1).

7,2-4: Paulus viser sin uskyldighed og inkluderer korintere i fællesskab igen

Paulus gendriver og skriver, at han ikke har gjort noget forkert, hvis korinterne skulle anfægte Paulus' apostolat og dermed det ovenstående gyldighed (7,2). Han vil understrege, at han ikke bebrejder korinterne og skriver eksplicit, at de er i hans og hans medarbejders hjerter, og at de er i fællesskab med ham (7,3). Paulus skriver til sidst, at han har stor tiltro til korinterne, at han er stolt af dem, og at han håber, at de vil være lydige over for ham i fremtiden (7,4).

Sidste del af kapitel syv vidner om, at Paulus har fået besked fra Titus om, at alt er vel i Korinth (7,5-7). Han skriver, at han ikke er ked af, hvis han er kommet til at gøre nogen bedrøvet med det brev, han tidligere sendte¹, da det i sidste ende omvendte korinterne (7,8-12). Paulus afslutter kapitlet med at skrive, at han er stolt af dem (7,13-16).

¹ I forskningen betegnes brevet som 'tårebrevet', men grundet opgavens omfang vil jeg ikke udfolde problematikkerne.

Kommenterende gennemgang

Hovedargumenter for kommenterende gennemgang

Som præsenteret i parafrasen kan man opdele 2 Kor 6,11-7,4 i tre dele i en tematisk *a b a'*-struktur, hvor *a* (6,11-13) og *a'* (7,2-4) har ens tematikker ift. at mildne korinterne og inkludere dem i et fællesskab med Paulus, og hvor *b* (6,14-7,1) er hovedtemaet, der er formaninger ift. samarbejde med ikke-trofaste og påmindelse om korinternes forpligtelser (Lambrecht 1999, 120). Skiftet i tonefald er i forskningen blevet set som et udtryk for, at stykket ikke er paulinsk, men fragmenter fra andre tekster. Jeg bygger dog opgaven på tesen om en helhedsforståelse, og at tekststykket derfor ikke er syntetisk, men en bevidst opbygning af argumentation gennem retoriske virkemidler (Amador 2012, 3). Ud fra en helhedsforståelse er tekststykket en del af slutningen på *probatio*-sektionen i 2 Kor, der er bevisførelsen for hans apostolat, hvorfor tekststykket er af den *deliberative* genre, hvor Paulus rækker bagud ved at beskrive begivenheder, der er passeret, for at påvirke korinternes fremtidige handlinger². Målet for Paulus er at vise sin duelighed som apostel over for menigheden i Korinth og dermed opbygge en *ethos* om sig selv.

Kommenterende gennemgang

6,11: Paulus skriver, at hans mund og hjerte er åbent og vidt for korinterne. Han ser korinterne som sine allierede og fastsætter denne tætte relation gennem brugen af vokativ (Martin 1986, 185). Vokativer ses sjældent hos Paulus, men *Corinthii* anvendes for at rammesætte afsender-modtagerforholdet (Lambrecht 1999, 117).

6,12: 11b og 12a udtrykker det samme bortset fra, at de er formuleret henholdsvis positivt eller negativt (ibid.). Han påpeger, at hvis skylden for, at de ikke længere følger ham, ligger hos nogen, så er det hos korinterne selv, da korintermenigheden er blevet trange i deres barmhjertighed, fordi de er blevet fyldt med sladder fra superapostlene, så der ikke længere er plads til Paulus (Martin 1986, 186). 12b er derfor en udkældning af korinternes manglende åbenhed.

6,13: Med imperativen *dilatamini* bliver argumentationen beordrende, hvor Paulus forlanger, at korinterne åbner sig. Han vil gerne modtage det samme omfang af

² Bilag A

kærlighed reciprokt. Han lægger op til forsoning, hvor han som den part, der er blevet krænket, viser overbærenhed og skænker korinterne en gave (hans kærlighed), som de ikke har fortjent, for at vinde korinterne tilbage. Kærligheden er ikke fortjent, da de har fulgt superapostlene, og korinterne vil derfor føle sig forpligtede til at opretholde forsoningen grundet gavens forventning om gengældelse (Petersen 2016, 26). Paulus optræder som deres virtuelle fader, når han tiltaler dem som sønner. Ved oprettelsen af en virtuel familiestruktur skriver han implicit til korinterne, at de skal indrette sig efter ham. Faderrollen fungerer herved både som en statusmarkering og legitimering af Paulus' *ethos*.

6,14a: Paulus skifter her stil og i stedet for at tale om skænken og ønske om reciprok kærlighed, skriver han en overordnet formaning til korinterne. Han opstiller et forbud mod at bære åg med de ikke-trofaste, altså samarbejde, gennem imperativen *nolite*, der står sammen med infinitiven *ducere* for at indikere forbud, da imperativer alene ikke kan være negerende på latin. Paulus opbygger to modkategorier, som han sætter op mod hinanden for at styrke sit budskab om et forbud. Vi kan formode, at de ikke-trofaste består af superapostle og andre ikke-trofaste medlemmer af menigheden, og vi kan derved som minimum definere, at de har judæisk baggrund, er kristustilhængere og opholder sig i Korinth (Petersen 2012, 34). For Paulus kan et åg ikke bestå af to ulige parter, da det vil skabe et asymmetrisk forhold, der ikke er til fordel for de trofaste, hvorfor det er for deres egen skyld, at Paulus opstiller forbuddet (Martin 1986, 196).

I adskillelsen ligger en webersk forståelse af askese som kulturafvisende (Petersen 2019, 13). At askese er afvisende, betyder at den tager afstand fra den ordinære kultur ved ikke at anerkende den ordinære kulturs statussymboler og i stedet skabe egne værdier. I tribale og arkaiske religioner er askesen kulturbekræftende set med durkheimiske briller, men aksetidsreligioner etablerer sig selv som kontrakulturelle grupper, som vi ser hos Paulus (ibid., 25). Ved at forbyde samarbejde med den ordinære kultur, der her bliver fremstillet som superapostlene og de ikke-trofaste medlemmer, etablerer han en klar *in-group/out-group*. Egentlig er superapostlene og de ikke-trofaste medlemmer også afvisende over for den ordinære kultur, i og med at de er kristustilhængere, men Paulus formår at sætte dem i samme kategori som den ordinære kultur og dermed i *out-groupen*. Hvis man opgiver samarbejdet, kan man beholde sin kristusintegritet og dermed styrke *in-groupen* (Martin 1986, 197).

6,14b-16a: Paulus opstiller fem retoriske spørgsmål, hvor alle svarene er negative. De er dikotomisk opsat, hvor de positive udsagn tilfalder Paulus og hans tilhængere. Dikotomierne er retfærdighed/uretfærdighed, lysfællesskab/mørke, Kristus/Djævelen, trofast/ikke-trofast og Guds tempel/afguder. De retoriske spørgsmål peger tilbage på den overordnede metafor om samarbejde: at bære åg (Lambrecht 1999, 117). Brugen af retoriske spørgsmål sætter korinterne i en situation, hvor de kun kan svare på én måde og styrker derfor Paulus' budskab om at følge ham.

Vi må formode, at siden det er vigtigt for Paulus at adskille sig fra gruppen, der ikke er trofast, må det være, fordi den ligner ham (Petersen 2012, 26). Derfor er det vigtigt at trække en skarp linje for at undgå en udvanding af *in-groupen* (ibid., 22), hvorfor Paulus anvender *othering* ved at tilskrive de negative sider af dikotomierne til de ikke-trofaste og superapostlene og på den måde opsætte en *in-* og *out-group* (ibid., 49).

6,16b-18: I de næste par vers skriver Paulus tre referencer til skriftcitater fra GT. Det første citat er et løfte fra Gud om, at han vil være iblandt dem gennem menigheden som sit tempel (6,16b-f). Der henvises til Lev 26,12, hvor det i sin oprindelige kontekst er Gud, der taler til Moses. Citatet lægger op til en sprængning af den ontologiske differens, da Gud vil komme og bo blandt dem. Den enkelte kristustilhænger fremstilles som hylster for Helligånden, mens menigheden som samlet gruppe er tempel for Gud (Lambrecht 1999, 118). Paulus har før nævnt, at korinterne er tempel for Gud i 1 Kor 3,16-17, hvor han skriver, at hvis nogen ødelægger Guds tempel (menigheden), så skal Gud ødelægge ham. Guds tempel er helligt, og derfor er korinterne også hellige og bør holdes rene. Menigheden må ikke blive kontamineret af superapostle, for ellers vil Gud ikke kunne tage bolig i dem pga. urenhed. Adskillelsen af rent og urent er en overført tanke fra israelitisk religion om, at templet må holdes rent, for ellers vil Gud ikke kunne være tilstede i adyton (Jensen 1998, 178). Det, der gælder for templet i israelitisk religion, føres hos Paulus over på den enkelte kristustilhænger, men også menigheden som gruppe. Den nye pagt om Guds kommende tilstedeværelse er etableret af Paulus og ikke af Moses, hvilket forøger hans *ethos* (Martin 1986, 204).

Det andet skriftcitater (6,17a-c) kommer fra Es 52,11 og bliver udsagt af profeten Esajas. Det er i sin oprindelige kontekst en opfordring til israelitterne om, at de skal tage hjem til Israel efter det babylonske eksil (Lambrecht 1999, 118). Skriftcitateret opstilles som en formaning med to forventninger: 1) adskillelse fra de ikke-trofaste og 2) at man

ikke skal røre noget urent (ibid.). Begge dele formaner korinterne om ikke at følge superapostlene, fordi de ikke er trofaste og derfor urene. I skriftcitatet indgår en befaling til korinterne gennem to imperativer (*exite* og *seperamini*) og en prohibitiv konjunktiv, der optræder som en negeret imperativ (*ne tetigeritis*). Formaning i Es 52,11 skal understøtte renselsen af Guds tempel - altså korinterne.

Det tredje og sidste skriftcitat (6,17d-18) er også et løfte fra Gud og stammer fra 2 Sam 7,14, hvor Gud taler igennem profeten Natan til David om, at Gud skal være søn for ham. Paulus omskriver citatet til, at det ikke kun er én søn, der er tale om, men både sønner og døtre for at inkludere hele korintermenigheden.

Det første og det tredje skriftcitat er løfter givet fra Gud, hvor det andet skriftcitat er en formaning. Jeget, der udsiger løftet i både første og tredje skriftcitat, skal forstås som både Gud og Paulus, hvorfor de kan læses som profetier, der snart vil indtræffe, da Paulus snart vil være iblandt dem fysisk (jf. hans rejseplaner). De vil begge bo og vandre iblandt dem; og de vil begge se korintermenigheden som deres folk; og de vil begge være som fædre for dem. Paulus er dog ikke lig med Gud, fordi Gud også er hans fader, men ved at Paulus omtaler sig selv som fader til korinterne, opstår en familielinearitet, der går gennem Paulus til Jesus Kristus og op til Gud. For at kunne blive Guds sønner og døtre er man nødt til at følge Paulus, fordi han har den direkte forbindelse til Gud. Erkendelsen, som Paulus ønsker at opnå med sit budskab, er, at korintermenigheden skal kyle superapostlene ud af menigheden og kun følge Paulus. Derved vil Gud være til stede igennem Paulus, da han er den sande forkynder af Guds ord. De tre skriftcitater har deres egen *ethos* i kraft af at komme fra GT, og Paulus låner dem til at opbygge sin egen autoritet.

7,1: Vokativen *carrissimi* lægger op til en afslutning, hvori relationen mellem afsender og modtager genetableres (ibid., 119). Da korinterne har afgivet løfterne (første og tredje skriftcitat) til Gud, skal de rense sig for at blive fuldendte. Man kan tænke løfterne som indikativer, som følger af formaninger, der er imperativer, som skal opfyldes af korinterne, før den nye pagt vil bestå (Martin 1986, 208). Derigennem beder Paulus korinterne om at vælge den tilværelse, han tilbyder dem igennem løfterne. Paulus skriver, at korinterne skal rense sig fra kødets og åndens smuds, hvor den urenhed, der er tale om, gælder et etisk register. For at blive ren indeni skal man fjerne alle ydre kontamineringskilder, nemlig superapostle og ikke-trofaste. Renselsen er måske ydre, men den renser både krop og sjæl.

Helligelsen er det at tilslutte sig Gud og dermed Paulus. I helligelsen ligger der en anden form for asketisk tankegang, der her skal forstås som træning (Petersen 2019, 3). I træningen ligger en selvopofrelse, hvor man opgiver egne behov til fordel for at bekræfte kulturen, der er den, Paulus er ved at opbygge (ibid., 4). Man skal ikke ofre dyr som i den traditionelle ofring, men derimod sig selv. Ligesom offerdyret må man heller ikke selv have mangler og skal derfor være *perficientes*, altså perfekt. Først når man selv er ren og lydefri, kan man ofre sig til Gud.

Når Paulus refererer til Guds frygt, skal det forstås som om, at det også er i Paulus' frygt: Paulus og Gud er sammenfaldende i dette vers, og begge forventer, at korinterne opretholder den nye pagt.

7,2: Paulus skifter tilbage til den samme tone som i 6,11-13. Med imperativen *capite* beder han korinterne om at tage imod dem med åbne arme, hvor vi'et i denne sammenhæng er Paulus og hans medarbejdere. Paulus' kommentar fremstiller korinterne, som om de føler, at de er blevet krænkede af ham, men han vil understrege over for dem, at det er ham, der er den krænkede, fordi han ikke har gjort noget galt. Derfor bringer *han* forsoning og ikke dem. Dertil lister han tre beskyldninger op, som han benægter at have været subjekt for, men hvor superapostlene angribes implicit.

Den sidste af beskyldningerne, der handler om udbytte, minder om Platons anklager af sofister, der blot vil tage betaling for deres filosofi i stedet for at nære reel kærlighed til den, og den type af anklage ses ofte hos Paulus (Petersen 2012, 27). På samme måde som sofisterne udbytter grækerne, udbytter superapostlene korintermenigheden. De er ikke sande forkyndere, ligesom sofister ikke er sande filosoffer, da det for superapostlene er et spørgsmål om konkurrence for at få flest mulige tilhængere og ikke om at forkynde evangeliet sandfærdigt.

7,3: Paulus skriver, at han ikke er interesseret i at bebrejde korinterne. Han skriver verset for at bløde sin hårde argumentation op (Lambrecht 1999, 119). *Praedixi* refererer tilbage til 6,11b, hvor Paulus skriver, at der er plads til korinterne i hans hjerte, og til 6,13c, hvor han ønsker, at de gør sig brede i deres hjerter (Martin 1986, 216). Heri ses en afslutning på *a b a'*-strukturen, hvor han begynder med gendrivelse af sig selv og inkludering af korinterne i fællesskab, dernæst formaninger, for til sidst gennem ros at gendrive sig selv og inkludere dem i fællesskab igen (Lambrecht 1999, 120).

Selvom Paulus eksplicit skriver, at han ikke fordømmer dem, så gør han det stadig *de facto*. Gendrivelsen er et retorisk kneb, der foregriber eventuelle modargumenter, hvor Paulus ikke vil blive anklaget for at have gået til angreb på dem.

Paulus skriver desuden korinterne ind i et lidelsesfællesskab, hvor de skal dø og leve sammen, hvor dødsaspektet skal ses ift. det lidelseskatalog, han skrev om i 2 Kor 6,4-5 og 6,8. Han skriver dermed eksplicit, at de er i et fællesskab i Paulus' hjerte (Martin 1986, 220). Ved at sætte dem i fællesskab med Paulus, genetablerer han *in-* og *out-group*, hvor korintermenigheden er med ham i *in-groupen*.

7,4: Paulus anvender det retoriske virkemiddel *captatio benevolentiae*, der betyder, at man skaber sympati og interesse hos tilhørerne ved ros. Paulus' ros er dog overdreven. Det er en smart måde for ham at afslutte tekststykket på, fordi det lader korinterne stå tilbage med en følelse af, at de er forenede med Paulus. Den overdrevne ros understøtter igen *a b a'*-strukturen, da der i *a* og *a'* er tale om temaer som forsoning og indlemning af korinterne i fællesskab, som vi ser i dette vers.

Efter dette vers, og i resten af kapitlet, beskrives Titus' overbringelse af nyhederne fra Korinth. Hvis tesen om en helhedsforståelse skal foldes ud, må det betyde, at Paulus kendte til tilstanden hos menigheden, *inden* han skrev det gennemgåede tekststykke, hvorfor rosen i *a* og *a'* og formaningerne i *b* kan virke overflødige, men pointen er, at Paulus konstant minder korinterne om, hvem der er deres apostel.

Priming, Paulus og Henrich

Jeg er blevet bedt om at diskutere teksten som et udtryk for priming af modtagerne med inddragelse af Joseph Henrichs bog *The Secret of Our Success* (2016). Først vil jeg kort definere priming, dernæst præsentere Henrichs hovedtese i sin bog for til sidst at inddrage eksempler fra 2 Kor som udtryk for priming og sætte dem i lyset af Henrichs begreber.

Priming er det at bringe bestemte begreber, sansninger og følelser frem i modtagerens oplevelse. Primingen er med til at drive modtagerne hen imod den adfærd, som afsenderen ønsker³.

Henrichs bog bygger på hovedtesen om, at kultur er kumulativ, hvilket betyder, at den overføres og opbygges gennem generationer, og dermed bliver al kultur skrøbeligt

³ Diskuteret i undervisningen og i religionspsykologi på 1. semester

grundet dens afhængighed af individerne og grupperne, der skal transmittere den konkrete kultur diakront, men også opretholde den synkront i samtiden (Henrich 2016).

Paulus er selv i gang med at opbygge sin egen kultur om sin egen forkyndelse. Det er derfor nødvendigt for Paulus konstant at prime og påminde korintermenigheden om, at de er en del af hans kultur gennem *othering*, for at kulturen ikke skal falde.

Paulus skaber *othering* i sine retoriske spørgsmål. Dikotomierne skaber en voldsom form for priming, hvor han igennem de antiretoriske spørgsmål viser, at det vil være en ulempe at følge superapostlene og samarbejde med de ikke-trofaste. Paulus opsætter en voldsom form for *disgust biases*, hvor han retorisk inddrager urenheder, som skal frastøde korintermenigheden fra superapostlene⁴. Ved at de retoriske spørgsmål kun har ét svar, tvinger han sine modtagere ud i, at de kun kan følge ham.

Henrich diskuterer tre vigtige kriterier i forbindelse med lederskab: alder, succes og prestige (ibid., 37). Selvom Paulus' konkrete alder ikke kommer på tale, refererer han til den metaforisk, når han skriver, at han er fader til korinterne, hvilket opsætter et voksen-barn forhold, hvor Paulus automatisk bliver den voksne og dermed ældre end korinterne (ibid., 46). Succes bliver målt på antallet af diakritiske tegn, som her kan ses ift. andre menigheder, der også følger Paulus, fx med menighederne i Makedonien, som nævnes i 2 Kor 8, der fungerer som bevis for, at Paulus' apostolat har opnået succes andetsteds (ibid., 38). Det sidste og vigtigste begreb ligger i forlængelse af succes og kaldes prestige. Prestige hos Henrich skal forstås, som når en person opnår en vis autoritet, der hviler på, at vedkommende får tilhørere, som bekræfter personens status (ibid., 42). Henrichs prestigebegreb er en pendant til retorikkens *ethos*. Problemet i korintermenigheden er imidlertid, at nogle følger de nye superapostle, fordi de tillægger dem mere prestige (*ethos*) end Paulus. Mennesker søger altid efter status, når de vil finde nogen at imitere, hvorfor de tre kriterier kan fungere som pejlemærker for plausibiliteten for en god leder (ibid., 330). Faktum er ikke, at vedkommende nødvendigvis behøver at være belært, men hvis man kan prætere sin autoritet og derved få følgere, har man opnået prestige (ibid., 119). Paulus' belæg for sit apostolat er nemlig vage, hvorfor han er nødsaget til at trække på de tre kriterier så meget som muligt for at opnå status.

For at opnå status er man nødt til at fange sine modtagere, hvilket Paulus gør til sidst i tekststykket. *Captatio benevolentiae* er et effektivt redskab, fordi man imødegår modtagerne med en respekt, hvor formålet er at drive modtagerne hen i retning af at

⁴ Undervisning

opfylde den ros, der lige er blevet givet. I 7,4 er rosen overdreven, men den primer modtagerne til at leve op til Paulus. Ved at han tiltaler dem som aktualiserede eller realiserede Paulus-tilhængere, giver han dem retorisk intet valg til ikke at følge ham. Situationen vil blive penibel for begge parter, hvis korinterne nægter, og Paulus primer dem derved mod det udfald, han ønsker.

Men mennesker har også brug for indeksikale beviser for deres ledes værdighed, hvilket Henrich betegner som CREDs, der står for Credibility Exchange Displays. CREDs er det, at man udfører en handling, som man ville være uvillig til at udføre, hvis man ikke var dedikeret til sagen (ibid., 258). Det er i bund og grund at give sig selv mere troværdighed i kraft af sine handlinger. Som optakt til det parafraserede tekststykke trækker Paulus på CREDs, når han indskrives i lidelseskataloget, hvilket han gør i lyset af værdiomkalfatringen og omvendelsen af de antikke statusbegreber⁵, hvor lidelse er udtryk for sand kristusdyrkelse. Han ville ikke have gennemgået lidelserne, hvis ikke han mente, at han var indehaver af den sande forkyndelse og opbygger derfor endnu engang sin *ethos*.

Som afrunding kan vi se 2 Kor 6,11-7,4 som Paulus' bevis på sin troværdighed som apostel og som et forsøg på at indlemme korintermenigheden i et fællesskab med sig igen. Paulus anvender en række retoriske virkemidler, der hjælper ham med at prime korinterne til at følge ham, hvilket er blevet belyst vha. begreber fra Henrich. Hvad der videre skete efter brevet vides ikke, men det viser, at Paulus er retoriker *par excellence*.

⁵ Bilag B

Litteraturliste

Amador, J.H.D.

2012 "Revisiting 2 Corinthians: Rhetoric and the Case for Unity", *NTS* 46

Henrich, Joseph

2016 *The Secret of Our Success. How Culture Is Driving Human Evolution, Domesticating Our Species, and Making Us Smarter*, Princeton UP, Princeton

Jensen, Hans Jørgen Lundager

1998 *Gammeltestamentlig religion. En indføring*, Anis, København

Lambrecht, Jan

1999 *Second Corinthians*, Sacra Pagina 8. Collegeville, MN: The Liturgical Press, Minnesota

Martin, Ralph P.

1986 *2 Corinthians World biblical commentary vol. 40*, Word Books, Waco, Texas

Petersen, Anders Klostergaard

2012 "Othering in Paul — a Case-Study of 2 Corinthians", Maijastina Kahlos (ed.), *The Faces of the Other: Religious Rivalries and Ethnic Encounters in the Later Roman World*, Cursor Mundi 10, Brepols

2016 *Gaven*, Aarhus Universitets Tænkepauser 44, Aarhus Universitetsforlag, Aarhus

2019 "A New Take on Asceticism", under udgivelse,
[https://pure.au.dk/portal/en/persons/anders-klostergaard-petersen\(966b9914-b583-4e39-8af5-6c1684239191\)/publications/a-new-take-on-asceticism\(a9fac36f-e820-477a-bd75-51d528fb4e2e\).html](https://pure.au.dk/portal/en/persons/anders-klostergaard-petersen(966b9914-b583-4e39-8af5-6c1684239191)/publications/a-new-take-on-asceticism(a9fac36f-e820-477a-bd75-51d528fb4e2e).html)
(set 27.5.2019)